

علم حقوق مقایسہ قوانین مجسٹریٹری

مراى نشر اولتور

مؤسس وصاحبي

کرمیجہ مبعرفی : محمد عارف

تسبیقات عدلیه به متدائر بعض مطالعات

ووقات : طوماس

اعلان مشروطیت مز دنیرو حکومت عثمانیه چه عدالتک تأمین ضمنتده اصول محاکماتک وقوانین سائر عدلیه مزک تعدیل و اصلاحنه کمال کرمی ایله چالش مقده اولدینی قابل انکار دکلدر. لکن نه چاره که هممات مسبقه به رغماً قوانین عدلیه نک اک مهم قسمی ده مجلس ملی مزجه مذاکره و قبول ایدیه مامش اولدینی کبی مذاکره و قبولی دخی برایکی سنه به قدر قابل اوله میه جنی اکلانشیلور. بوتأخر دن طولانی وکلای ملتی تعیب ایتک طوغری اوله ماز. چونکه بیکلر چه موادی محتوی اوله جق قوانین مذکور نک هریری اهمیت فوق العاده بی حائر اولدیفندن آنلر حقنده عریض و عمیق تدقیقات و مذاکرات اجرایی اقتضا ایدر؛ که اولیه جابوق اوله جق شیردن دکلدر.

شو حساب به کوره قوه عدلیه عثمانیه هر حالده قوانین جدید نک وضع و تشریه قدر قوانین موجوده ایله تأمین حقوق و توزیع عدالت ایله؛ مجبور بولنیور. چونکه حکام احقاق حق نقطه نظرنده قوانین موجوده نک نقصانندن ناشی اجرا ایله جکلری ذهول و خطیأندن طولانی هیچ بر زمان ملته قار شو تبریه ذمت ایده مز لر.

شوراسی غیر قابل انکار دکلدر؛ که ناقص فقط حسن تطبیق ایدیلان قانون مکمل فقط یا کلش تطبیق اولنان قانونندن قات قات اولادر. و بر قانون نه قدر مکمل دخی اولسه تأمین و تسریع عدالت ایچون مقتضی معاملات و اجرا آتی تفرعاتیله جامع اوله مز.

بوندن اوتوز بش سنه مقدم عدلیه مز آوروپا دول متمدنه سی تشکیلات عدلیه سنه امتتالاً شکل ایتدیکی اصول محاکمات قانونلری مز دخی دول مشارالیه قانونلندن اقتباس ایدلیدیکی نظر تأمله آلدقده بکونکی تکملات عدلیه مز هیچ اولماز سه آنلرک اوتوز بش سنه مقدمکی تکملات عدلیه سنه یقین اولمی اقتضا ایدرکن الیوم پک کریده قلمش اولسنک اسبابی محور عاجزه کوره بعض قوانین عدلیه ایله اصول محاکماتک تا ابتدای وضع و تشرنده یا کلش اقتباس

ایدلمش اولمسی وارباب حقوق و حکام و مأمورین عدلیہ مزجہ دخی قوانین مذکورہ نك اور وبادہ کی طرز تطبیقنی تعمیق ایلہ جهت تطبیقیہ جہ دخی آنلرہ امتثال ایدیلہ جك یردہ بالعکس پك زیادہ ذہول اولنہ رق قوانین مذکورہ بی صرف کندی آکلایشرینہ کورہ تفسیر و تطبیق ایدلمش اولمسیدر .

شو مقالہ مک موضوعی الیوم مرعی الاجرا اولان اصول محاکمات قانونلر مزك طرز تطبیق لرحجہ دول متعدنہ ایلہ میانہ مزدہ موجود اختلافاتك و طرز تطبیقا تمزدہ کی نواقصك مہما ممکن تعیینیلہ برابر اجراسی غایت قولای اولان برطاقم اصول وقواعدك اتخاذ و تطبیقنہ منحصر اولہ جقدر کہ بروجہ زیر تعداد ایدیورم :

برنجیسی : علی العموم دوائر حکومتدہ ساعات مشغولیت تحت انتظامہ آلمیدر فی الحقیقہ شو صوک زمانلردہ حکومت عثمانیہ جہ علی العموم دوائر حکومت ایچون یومیہ الٹی بحق ساعت مشغولیت اساسی قبول اولنمش در اولوجہلہ وقت ظہر دن ایکی بحق ساعت اول ایشہ مباشرت و بر ساعت مک تعطیلنك ختامندن درت ساعت صکرہ دخی تعطیل ایدلمسی لزومی تعمیماً امر و اشعار ایدلمشدر . بوانتظامہ طوغری شایان تشکر بر خطوہ ایسہدہ فکر عاجزانہ مہ کورہ آلتی بحق ساعت مشغولیت آذر در بر آز دہا غیرت ایدیلہ رک ساعات مشغولیت یدی بہ ابلاغ اولنسہ مقصدہ دہا مناسب اولہ جقدر . یومیہ یدی ساعت مشغولیت اساسی اوزرینہ زوالی ساعت ایلہ ترتیب اولنان جسدول بروجہ زیر در

علی العموم باز قیش صباح قبل الظہر ساعت سکنر بحققدہ ایشہ مباشرتہ ساعت اون ایکی بہ یعنی ظہرہ قدر مشغولیت و آنبحق کانون ثانی ، شباط مارت آیلرندہ بر بحق ساعت مک تعطیلی داخل اولدینی حالہ بعد الظہر بشدہ تعطیل .

ونيسان ، مایس ، حزیران آیلرندہ ایکی ساعت مک تعطیلی داخل اولدینی حالہ بعد الظہر ساعت بش بحققدہ تعطیل ، تموز ، اغستوس ، ایلول ایلرندہ ایکی بحق ساعت مک تعطیلی داخل اولدینی حالہ بعد الظہر ساعت التید تعطیل و تشرین اول ، تشرین ثانی ، کانون اول آیلرندہ بر بحق ساعت مک تعطیل داخل اولدینی حالہ بعد الظہر ساعت بشدہ تعطیل .

بو تقسیماتدہ مک تعطیللری بر بحق ساعتدن بدا ایلہ تدریجاً ایکی بحق ساعتہ

ابلاغ ایدلشدر؛ که بو وجهله موسم صیفده مأمورین حکومت خانه لرنده یمکارینی
یدکدن و حرارتک شدتلی زمانی استراحتله یکیرد کدن صکره تازه ذهن ایله ایشه
مباشرت و بو وجهله کرک کندولری و کرک ملت مستفید اوله جنی وارسته اشتباهدر.
بالاده کی جدول علی العموم طشره دوائر عمومیه سنده سهیل الطریق ایسه ده
بر آز در سعادت مأموریندن قرتال پندیک بوغاز ایچی و یا طهر کی مرکز مأمور-
ریتارندن اوزاق محالدرده اقامت ایدنلرک اعتراضاتنه هدف اوله جقدر. حالوکه
حکومت ساعات مشغولیتی هر مأمورک ارزوسنه کوره تعیین ایلمکه مجبور اولدینی
و بالعکس هر مأمور اقامتگاهنی حکومتجه معین ساعات مشغولیته اویدیرمغه مجبورتی
وارسته عرض ایضاحدر.

ایکنجیسی: بواساس قبول اولندقدن صکره علی العموم محاکمات قبل الظهر
اجراسنی تحت مجبوریته آلمیدر. امر عدالت: امور عامه نیک میهمدر. عدالتک
تأمینی ایچون حکامک متانت و مکانت و امنیت و استقامتله متصف اولسی قدر
سلامت فکریه به مالک بولنسی دخی لایدر. دول متدنه نیک اکثریمی بوقضیه
معتنا بهایی نظر دفته آله برق محاکمات قبل الظهر اجراسنی تنسیب ایلشدر.
فی الواقع صباح دیکلشمش و تازه فکرله اجرای محاکمه و اعطای حکم ایله بعد
الظهر یورغون فکرله ایفای محاکمه و اتخاذ حکم ایلمک آره سنده بک چوق فرق
واردر.

شو حالده ظهردن مقدم حکام و مأمورین عدلیه و قتلرینی محاکمه حصرله
بعد الظهر معاملات داخلیه و تحریریه ایله اشتغال و اصحاب مصالح طرفدن تقدیم
ایدیله جک مستدعیات و مراجعاتی قبول ایدیه بیله جکلرینی اعلان ایلدکلری حالده
حکام و مأمورین عدلیه نیک وظائفی تسهیل ایدلمش اوله جنی کی دعوی و کیلری
ایله اصحاب مصالح ایشلری دخی انتظام تحت آلمش بولنه جنی آزاده نریدر.
اوچنجیسی: محاکمات معین ساعتده اجراسنی تأمین ایدلمیدر. بوقضیه
اصول محاکماتک امر صریحی اقتضاسندن ایکن هر فصله بزه بحق تطبیق
ایدیلور که کرک حکام و کرک اصحاب مصالح ایچون مجبوری الایضا و الامتثال
اولسی ایجاب ایدر. فی الحقیقه اصول مذکوره علی العموم قبل الظهر زوالی
ساعات سکر بچقد محاکمه مباشرت اولدینی و تمام ظهرده ختام ویرلدیکی،

وقت معینده کلیان حکام و مأمورین عدلیه حقلرنده کمال جدیت و عدالتله سیاناً معامله، انتباهیه اجرا قلندینی و طرفین متخاصمین حقنده دخی اصول محاکمات احکامی عینی جدیت و عدالتله انفاذ اولندینی حالده البته محاسنات عدیده بی بادی اولور .

حالبوکه بوکونه قدر بزده فرضاً لاجل المحاکمه ساعت آلتیده محکمه ده حاضر بولنق اوزره طرفین متخاصمین دعوتنامه لر کوندریلور ایسه ده اکثریا محکمه وقت معینده آچیلیمور و یاخود آچیلیمورسه بیه هرکسک یدنده کی دعوتنامه حکمی بحق انفاذ اولنمور . مثلاً لیسته نک باشنده کی دعوی ایچون معین اولان ساعت آلتیده محاکمه یه مباشرت اولنسه بیه محاکمه برایکی ساعت دوام ایدیور شو وجهله ایکنجی دعوائی سکزده اوچنجیسی طقوزده دردنجیسی طقوز بچقده الی آخره باشلانیلوب کیدیور . ونهایت چوق دفعه صوکه قالانلر اقامه قدر بکلدکنصکره وقتک عدم مساعده سنه مبنی محاکمه لری تعلیق اولنور .

بو احوال اصحاب مصالحه قارشی بر حقسزلق دکلیدر ؟ اول امرده محکمه ساعت آلتیده دعوت ایلش اولدینی اصحاب مصالحی قسماً ساعت سکزه طقوز و اونه قدر بکلدکنصکره محاکمه لرینه باقش اولغله و قسماً دخی وقتک عدم مساعده سندن ناشی محاکمه بی وقت آخره تعلیق ایلش بولنقله جدیت بی محافظه ایده مامش . ثانیاً بر طاقم کسانک ایشدن کوچدن قالمیرنه سبیت و برمش اولمور می ؟

وغرائیدن اوله رق درت بش دفعه لر ساعت آلتیده دعوت اولندینی حالده ساعت اونلره قدر بکلمش اولان صاحب دعوا اولسون اولسون محاکمه کیچ باشلانیمور ادعاسیله برکونده شیطانله اویوب وقت معیندن بر آز کیچ قالمش اولدیغندن ناشی حقنده معامله غیاییه اجرا اولنش اولدینی دخی کثیر الوقوعدر بوموافق عدالتیدر ؟

محرر عاجز ایکی سنه مصرده دعوی وکیلی معینده استخدام ایدلیم ائشاده محاکم مختلطه ده کوردیکم انتظامه حیران اولدم .

اوراده یاز قیش علی العموم مأمورین صباح زوالی ساعت سکزه بچقه قدر ایثی باشنه گمکه مجبوردر . محکمه دیوانخانه سننده کی چالار ساعت طقوزی

اورور اورماز محکمه قبولی آچیلور خدمه یالکز بر دفعه اولق اوزره کال جدیدته سامعین و اصحاب مصالحی محکمه یه دعوت ایدر . اصحاب مصالح و سامعین اخذ موقع ایتدکدن برایکی ثانیه صکره هیئت حاکمه مذاکره او طه سندن کلیر . محکمه رئیسک امریه اول امرده محاکمه مأمور مباشر قیام ایدرک محاکات لیسته سنی یوکسک سسله یوقاریدن اشاغی به قدر اوقور . طرفیندن اثبات وجود ایلیان حقنده معامله و غائب اولانلر حقنده دخی معامله غیایه اجرایی ضمننده ضبط کاتی طرفیندن موجود و عدم موجودلر هر دعوانک آل ضبطنده اشارت ایدیلور و بوجهله محکمه طرفینی وقت معینده چاغیرمقله جدیدتی و احکام قانونیه رعایتی اظهار ایتدکدن صکره اول اساس اوزره و الاقدم قالاقدم قاعده سه توفیقاً محاکمه مباشرت ایدر . جزئیات قبیلندن اولان محاکات ذاتاً جزئییه (tribunaux sommaires) اولدینسندن کلیات قبیلندن اولان محاکات اصول مستعجله دن ماعدا خصوصانده زیرده عرض اولنه جق اصول دائره سنده اختصار ایدلیکی و ختام محاکمینی متعاقب مذاکره و اعطای قراری بهمه حال وقت آخره تعلیق اولدینی جهتله لیسته اوزرنده کی اون بش یکر می محاکات اوچ اوج بحق ساعت ظرفنده رؤیت و فصل اولنور .

دردنجیسی : ضبط دعوی اصولی اصلاح ایتک لازمدره . محکمه شرعیه ده جاری اولان اصوله رغماً محاکم نظامیه ده الیوم جاری ضبط دعوی اصولی خیلی حقوقک محوینی بادی اولمقده در . شویله که : طرفین دعوی و مدافعه سنی مفصلاً بیان ایدلیکی حالد چوق کره ضبط کاتی هیچ برشی ضبط ایده مامکده و بعضاً اقرار و انکار کی اهمیتی جهتلیر یکدیگری نه قاریشدیر مقده اولدینی هرکون کورلمکده در .

ضبط کاتبلرینک بو حال و امکانشزلفه واقف اولان بعض منصف حاکمیر طرفینک ادعا و محاکمتندن صکره مسئله یی ممکن مرتبه خلاصه ایدرک ضبط کاتبه یازدیر مقده درلر ؛ که بو اصول دخی تطویل محاکاتی موجب اولدینی انچون شایان توصیه دکلددر .

اصول محاکات حقوقیه ده طرفین ادعا و مدافعه لرنی قبل الحاکمه تحریر آ بیان ایللری حقنده صراحت قانونیه واردر . لکن بو وجوب قانونینک بعد .

الحاکمہ تطبیقہ بر مانع وارمیدر؟ محرر عاجزہ کورہ تسہیل و تسریع محاکمہ متعلق ہر کونا معاملاتک اجرایی مجازدر۔ فی الحقیقہ محکمہ نک ختامی متعاقب بالذاکرہ تفہیم قرارک یوم آخرہ تعلیق ایدلیدی و مدت معینہ ظرفندہ طرفینک نتیجہ ادعا و مدافعہ سنی تحریر آ بیان ایلسی لزومی طرفریاستدن تفہیم و اولیابادہ تقدیم اولنہ حق نتیجہ لایحہلری (Conclusions) اوزرینہ اجرای محاکمہ اولندینی حالہ ہم ضبط کاتبک وظیفہ سی تخفیف ہم دعوانک فصل و حل تسہیل و عمدہ حق و عدالت تأمین ایدلمش اولور۔

بواصول دعاوی جزئیہ و مستعجلہ حقندہ قابل تطبیق دکل ایسہدہ دعای کلیہ و علی الخصوص وکیللی دعاہیدہ فوق العادہ محسنائی موجبدر۔ بوجہتی یازمق ایلہ ضبط کاتبیرینہ عدم اہلیت اسنادایتمک ایستیمورم۔ ایچلرندہ ماہرکاتبلر وارددر۔ لکن مومی الہمک بحق ضبط دعوی ایچون استہ نوغرافیہ واقف اولملری لازم کلدیکی وبوبادہ ہمیزک عجزینی اعترافدن چکنمہم۔ ذاتاً اکثریا اروپا محاکمہ بر وجہ محرر نتیجہ لایحہلری تنظیم اعلامانہ اساس اتخاذ اولنمشدر۔

بشجیبسی: مباشرلری انتظام تحتندہ بولندیرملیدر۔

بزده تبلیغات دخی اکثریا نقصان و بولسز اولہرق اجرا اولنیور۔ سببی مباشرلرک بر انتظام تحتہ آلفامش اولسیدر۔

ہر بر قضا محاکم نظامیہ سی نزدندہ کی بالجملہ مباشرلرہ بر سر مباشرک تحت ادارہ سنہ تودیع ایدیلہرک حقوق و جزا و تجارت محکمہلری استنطاق واجرا و مقاولات محررلکی دائرہلری قلم رؤسائی طوغریدن طوغری بہ سر مباشرلہ معاملہ ایتملی، فرضا تبلیغ اولنہ حق دعوتنامہ و اخطارنامہ کی اوراقی قلم رئیس بر ای تسلیغ ذمتلہ سر مباشرہ تودیع ایدلیدی و اول دخی معیتندہ کی مباشرلر معرفتیلہ تبلیغاتی قانون دائرہ سنندہ اجرا ایتدیردکد نصکرہ نسخہ مضییہ سنی ینہ ذمت دفتریلہ قلم رئیسہ اعادہ ایدلیدی وینہ محاکمہ مأمور مباشرلری دخی سر مباشر تعیین ایتدیدی حالہ ہم تبلیغات تسہیل و تسریع ایدلمش اولور ہم مأمورین حکومتلہ اصحاب مصالحہ قارشو مسئول اولہ حق بر مأمور بولنور۔

التجیبسی: مأمورینی مشغولیت زمانندہ ممکن مرتبہ اصحاب مصالحدن

اوراق بولندیرمق اقتضا ایدر .

اکثریا اصحاب مصالح و دعوی وکیللری محکمه دیوانخانه لرنده اوطوره حق واستراحت ایدمک یرلر بولمیدینی حسبیلہ قلم اوطه لرنده اوطورمغه مجبور اولیورلرکه بو خصوص مأمورینک تمامی ایفای وظیفه لرینه مانعدر . بناء علیه بر طرفدن دیوانخانه لرده قنایه و یاخود صندالیلر وضعی و دعوی وکیللرینه دخی مناسب بر اوطه تخصیص ایله اصحاب مصالحک استراحتی تأمین ایدلمسی و دیگر طرفدن دخی هر قلمک قیوسی قفس ایله سدایده رک مأموریندن غیرینک ایجرویه کیرمسینک تحت ممنوعیتہ آلمی و اصحاب مصالحک قیویه یقین اوطورمیش اوله حق باش کاتبه معامله سی آیق اوستی اجرا ایدلکدنصکره مفارقت ایلمسینک تأمین ایدلمسی خیلی محسناتی موجب اوله جقدر .

یدنجیمی : اعلاماتک بر موجب قانون دعوانک حکم وقراری تفهیم اولندینی تاریخدن اعتباراً نهایت اون بش کون ظرفده تنظیم و طرفینه اعطا وتبیلینی اسبابی استکمال ایدلمیدر .

اعلاماتک تأخر تنظیم و اعطاسندن ناشی اصحاب مصالح هر دائم مشتکیدر بوبابده کی تأخر ضبط کاتبینک عجز و یا مسامحه لرندن زیاده امکانشزلقدن ایرو کلیور .

فی الواقع ضبط کاتبینک هر کون محکمه متعادیا درت بش ساعت اوراق قرائت ایتدکدن و دعوانی اکلا دینی قدر ضبط ایدلکدنصکره آنک مضبوطه سی تنظیم و تبیض ایدمک رئیس و اعضایه امضا ایتدیرمسی حد ذاتنده کوچ و آغیر بر وظیفه ایکن برده اعلاماتک اصل و صورتلرینک تبیض کلفتته تابع طو تلمسی قابل تحمل دکلدر .

بونک ایچون ضبط کاتبلری منحصرأ محاکمه مأمور ایدیلرک دعوانک ضبطی تنظیم و رئیس و اعضا لره امضا ایتدیردکن صکره وظیفه لری ختام بولمش عدایدلمی و تبیض اعلامات حسن خط و سرعت قلم اصحابندن اولمق اوزره معاشمز و فقط یازم بیله جکی سطر و یاخود صحیفه باشنه مقدار مناسب و معین بر اجرت ایله ایفای وظیفه ایدمک خصوصی مییضلره تودیع ایدیلرسه

قانونك سرعت تنظیم اعلامات حقدمكى امرى مهما امكن اجرا ایدلش اولور .
سكزنجیسی : اوراق دعاویك حسن محافظه سنی تأمین لازمدر .

بزده اوراق دعوی طور بر لر و صندوقلر ایچنده گاه محكمه دیوانخانه لرندن
وگاه هواسز ورطوبتلی مخزنلرده بریشان برحاله حفظ ایدیلر . حالوکه حد
ذاتنده اوراق برتیق ظرفلر وکیرلی طور بر لر و غیرمنتظم صندوقلر ایچنده واکثریا
هواسز ورطوبتلی مخزنلرده بروبالکی سنه قالدقچه بوچکلنوب چورودیکي و محو
اولدینی کورولمکده دره که کرک حکومت عدلیه نك مقصد تشکله و کرک طرفینك
منافع خصوصیه سنه مضر در .

امدی مصر واوروپاده اولدینی کی هر قضانك محاکم نظامیه سنده .

bureau des Archives تعیر اولنور منتظم هوادار وحریقندن محافظه لی
براوراق اوطه سی انتخاب ایدلسه اوطه نك درت اطرافنده وحتی اورته سننده
یردن طوانه قدررافلی و تقسیماتلی جامکان طولایلر انشا اولنسه و محكمه نك مکفل
کتبه سندن الك مناسبنك اوراق مأموری نامیله اوطه یه بر مأمور تعیین اولنسه و مأمور
مومی الیه دخی اولا هر محكمه و دائره ایچون آبرو جامکانلر تخصیص واولوجهله
هر دائره نك اوراقی تفریق ایتدکدن وهر سنه یه مخصوص اولان اوراقی حروف
هجا ترتیبی اوزره تقسیم وتصنیف ودفاتر مخصوصلره قید ایلدکدنصکره هر دوسیه یی
کندیسنه مخصوص حروفی حامل کتاب قابی شکلنده و اوچ طرفدن باغلی
محفظه لره وضع ایلدکدنصکره طولایلرده حفظ ایلسه مقصده موافق اولماز می ؟
اشته معروضات سالفه قوانین عدلیه نك تنظیم واصلاخه قدر تأمین حق
وعدالت ایچون مقتضی اولان اصول وقواعدك باشلوجه لرندن اولوب ارباب حقوق
طرفندن محسناتی تسایم بیوریله جغنی قوباً امید ایدرم .